

*Inicijativa za REKOM
Initiative for RECOM
Иницијатива за РЕКОМ
Nisma për KOMRA
Pobuda za REKOM*

Predsjednik Hrvatske, gospodin Ivo Josipović
Predsjednik Srbije, gospodin Boris Tadić
Član Predsjedništva BiH, gospodin Nebojša Radmanović
Član Predsjedništva BiH, gospodin Željko Komšić
Član Predsjedništva BiH, gospodin Bakir Izetbegović
Predsjednica Kosova, gospođa Atifete Jahjaga
Predsjednik Crne Gore, gospodin Filip Vujanović
Predsjednik Makedonije, gospodin Gjorgi Ivanov
Predsjednik Slovenije, gospodin Danilo Türk

Predmet: osnivanje REKOM-a

Zagreb, Sarajevo, Beograd, Priština, Skopje, Podgorica, Ljubljana
Rujan 2011.

Poštovani predsjedniče Josipoviću,

Obraćamo vam se jer smatramo da građani zemalja nastalih na prostoru nekadašnje SFRJ imaju potrebu i pravo saznati sve činjenice o ratnim zločinima i drugim masovnim kršenjima ljudskih prava počinjenima tijekom ratnih sukoba 1990-tih godina, kao i kasnijim posljedicama tih ratova.

Post-jugoslavenska društva već više od desetljeća, otkad je oružje zanimalo, ne uspeviavaju se izboriti s teškim nasljeđem ratne prošlosti, velikim dijelom zbog toga što su mnoge činjenice o ubijenima, prisilno nestalima, mučenima, protjeranima, o ljudima koji su patili na toliko različitih, strašnih načina, još uvijek nepoznate. Imena malog broja mrtvih se znaju, obitelji više od 13.000 prisilno nestalih i dalje tragaju za svojim najdražima, žrtve nemaju sistematske mogućnosti traženja i dobivanja pravedne reparacije, a nedostatak pouzdano utvrđenih činjenica o stradalima koristi se za političku manipulaciju, nacionalističku promociju, podsticanje mržnje i netrpeljivosti.

Inicijativa za osnivanje Regionalne komisije za utvrđivanje činjenica o ratnim zločinima i drugim teškim kršenjima ljudskih prava na području nekadašnje SFRJ (REKOM) pokrenuta je kako bi činjenice o stradalima konačno bile utvrđene i prihvaćene od svih strana, te kako bi naša društva prestala poricati i relativizirati zločine činjene u njihovo ime. To je poticaj da javnost i

države priznaju nepravdu nanесenu žrtvama, da se napokon čuje i glas preživјelih i obitelji stradalih, da im bude omogućeno da javno iskažu svoje patnje, da ih čujemo neposredno, da im umjesto prešućivanja i poniženja bude pruženo suosjećanje i solidarnost. Osnivanje REKOM-a podržale su brojne udruge žrtava i njihovih obitelji, ratni veterani i bivši logoraši iz svih post-jugoslavenskih zemalja, vjerske zajednice, nevećinske etničke skupine, aktivisti za ljudska prava, brojni pravници, pedagozi i povjesničari, a poglavito veliki broj mladih.

Ovim pismom želimo dati glasnu i snažnu podršku Inicijativi za REKOM, jer vjerujemo da je utvrđivanje, objavljivanje i prihvaćanje činjenica na regionalnoj razini neophodno svima, kako bismo stvorili osnovu da se žrtvama vrati dostojanstvo, da budu zadovoljena njihova prava, da bude utvrđena sudbina prisilno nestalih i da se strahote zajedničke nam bliske prošlosti nikada ne ponove.

Inicijativa za REKOM je najbolja prilika da najzad prestanemo o prošlosti govoriti i misliti kao da ona još uvijek traje, da se s njome suočimo, da počnemo pamтiti i učiti iz nje, umjesto što nastavljamo živјeti ju.

Uz ovaj društveni, inicijativa za REKOM ima potencijal svježeg i mjerodavnog izvora podataka za pravosuđe, povijest i politiku u regiji, a posebno za stvaralačko moralno i psihološko preispitivanje konteksta iz kojega potičemo i u kojemu živimo, kapacitet presudnog utjecaja na budućnost i na osvajanje davnije prošlosti u ime te nove budućnosti. Inicijativa za REKOM može učiniti boljim naša društva, a prije svega nas same.

Mi, kojima je rat u Jugoslaviji sa svim posljedicama predmet profesionalnog istraživanja i umjetničkog viđenja, povod za razmišljanje i zabrinutost o sudbini sjećanja i istine, u svoje i u ime etike posla kojim se bavimo, tražimo da učinite sve što je u vašoj moći da ta inicijativa zaživi i da REKOM započne rad na osnovu Statuta koji je nakon godina konzultacija s građanima cijele regije usvojila Skupština Koalicije za REKOM.

S poštovanjem,

Vinko Brešan, redatelj, Hrvatska

Alma Prica, glumica - dramska prvakinja, Hrvatska

Vilim Matula, glumac, Hrvatska

Jurica Pavičić, novinar, pisac i filmski kritičar, Hrvatska

Mate Matišić, dramatičar, scenarist, skladatelj i glazbenik, Hrvatska

Oliver Frljić, kazališni redatelj, Hrvatska

Igor Štiks, pisac, Hrvatska

Predrag Lucić, novinar, pisac i redatelj, Hrvatska

Nenad Puhovski, redatelj, Hrvatska

Nadežda Čačinović, filozofkinja, predsjednica hrvatskog P.E.N.-a, Hrvatska

Slavko Goldstein, novinar, nakladnik i pisac, Hrvatska

Slobodan Šnajder, pisac i publicist, Hrvatska

Miljenko Jergović, pisac, novinar, Hrvatska

Sibila Petlevski, spisateljica, Hrvatska

Žarko Puhovski, profesor filozofije politike, Filozofski fakultet Zagreb, Hrvatska
Urša Raukar, glumica, Hrvatska
Heni Erceg, novinarka, Hrvatska
Ivica Đikić, novinar i pisac, Hrvatska
Drago Pilsel, novinar, Hrvatska
Predrag Matvejević, pisac i publicist, Hrvatska
Viktor Ivančić, novinar i pisac, Hrvatska
Zdravko Zima, esejist, kolumnist i književni kritičar, Hrvatska
Slavenka Drakulić, spisateljica i novinarka, Hrvatska
Borut Šeparović, kazališni redatelj, Hrvatska
Rade Šerbedžija, glumac, Hrvatska
Lenka Udovički, redateljica, Hrvatska
Dino Mustafić, redatelj, BiH
Jasmila Žbanić, redateljica, BiH
Nenad Veličković, pisac, BiH
Haris Pašović, redatelj, BiH
Ermin Bravo, glumac, BiH
Goran Samardžić, pisac, BiH
Selma Spahić, redateljica, BiH
Damir Uzunović, pisac, BiH
Braco Dimitrijević, konceptualni umjetnik, BiH
Safet Zec, akademski slikar, BiH
Danis Tanović, redatelj, BiH
Dragan Jovičić, glumac, BiH
Zlatko Topčić, dramski pisac, BiH
Amir Imširević, pisac, BiH
Ališer Sijarić, kompozitor, BiH
Dejan Zorić, glumac, BiH
Jusuf Hadžifejzović, konceptualni umjetnik, BiH
Mirjana Karanović, glumica, Srbija
Gorčin Stojanović, redatelj, Srbija
Nikola Đuričko, glumac, Srbija
Aleksandra Jovićević, teatrologinja, Srbija
Biljana Srbljanović, dramska spisateljica, Srbija
Slobodan Šijan, redatelj, Srbija
Milena Dragičević - Šešić, profesorica, Fakultet dramskih umetnosti, Srbija
Kokan Mladenović, redatelj, Srbija
Egon Savin, redatelj, Srbija
Branko Cvejić, glumac, Srbija
Radmila Lazić, pjesnikinja, Srbija
Dragan Velikić, pisac, Srbija
Božo Koprivica, pisac, Srbija
Dejan Mijač, redatelj, Srbija
Nikola Samardžić, povijesničar, Srbija
Branka Petrić, glumica, Srbija
Svetislav Basara, književnik, Srbija
Vladimir Arsenijević, pisac, Srbija
Iva Milošević, redateljica, Srbija
Stevan Filipović, redatelj, Srbija
Lazar Stojanović, redatelj, Srbija

Teofil Pančić, novinar, Srbija
Dušan Jovanović, redatelj, Slovenija
Vinko Moderndorfer, dramaturg, pisac i redatelj, Slovenija
Goran Vojnović, književnik, Slovenija
Marjan Strojan, pjesnik, Slovenija
Josip Osti, pjesnik, Slovenija
Radko Polič, glumac, Slovenija
Veno Taufer, pjesnik, Slovenija
Miroslav Slana - Miros, pjesnik, književnik i dramaturg, Slovenija
Vera Kržišnik Bukič, sociologinja i publicistkinja, Institut za narodnostna pitanja, Slovenija
Matevž Krivic, pravnik i publicista, Slovenija
Tone Peršak, redatelj i književnik, Slovenija
Boris Vezjak, filozof, Pedagoški fakultet, Maribor, Slovenija
Oto Luthar, povijesničar, Istraživački institut Slovenske akademije znanosti i umjetnosti, Slovenija
Mladen Dolar, profesor, Filozofski fakultet, Ljubljana, Slovenija
Uršula Lipovec Čebren, antropološkinja, Filozofski fakultet, Ljubljana, Slovenija
Spomenka Hribar, spisateljica, Slovenija
Sergej Flere, publicist, Filozofski fakultet, Maribor, Slovenija
Metka Mencin Čeplak, sociologinja, Fakultet društvenih znanosti, Ljubljana, Slovenija
Vlado Mihelj, sociolog, Fakultet društvenih nauka, Ljubljana, Slovenija
Aleš Debeljak, književnik, profesor, Fakultet društvenih nauka, Ljubljana, Slovenija
Božo Repe, povijesničar, publicist, profesor, Filozofski fakultet, Ljubljana, Slovenija
Svetlana Slapšak, dekanica ISH (Institutum Studiorum Humanitatis), Slovenija
Božidar Slapšak, profesor, Filozofski fakultet, Ljubljana, Slovenija
Dušan Nećak, povijesničar, profesor, Filozofski fakultet, Ljubljana, Slovenija
Neža Kogovšek Šalamon, istraživačica, Mirovni inštitut, Ljubljana, Slovenija
Andrej Rozman Roza, glumac, Slovenija
Janez Janša, glumac, Slovenija
David Tasić, publicist, Slovenija
Milena Zupančič, glumica, Slovenija
Igor Mekina, novinar, Slovenija
Eliza Hoxha, pjevačica, Kosovo
Doruntina Basha, dramaturginja, Kosovo
Enver Petrovci, glumac i redatelj, Kosovo
Zana Hoxha Krasniqi, redateljica, Kosovo
Veton Nurkollari, redatelj, Kosovo
Bekim Lumi, redatelj, Kosovo
Kushtrim Hoxha, glumac, Kosovo
Engjëllushe Morina, Inicijativa Kosovare per Stabilitet, Kosovo
Andrej Nikolaidis, publicist, Crna Gora
Janko Ljumović, direktor Crnogorskog narodnog pozorišta, Crna Gora
Slobodan Marunović, glumac, Crna Gora
Varja Đukić, glumica, Crna Gora
Žaklina Oštir, glumica, Crna Gora
Marija Perović, redateljica, Crna Gora
Leo Djokaj, pisac i kompozitor, Crna Gora
Božena Jelušić, publicistkinja i profesorica književnosti, Crna Gora
Branko Baletić, redatelj, Crna Gora

Duško Vuković, novinar, Crna Gora
Biljana Vankovska, profesorica, politologinja, Filozofski fakultet, Makedonija
Venko Andonovski, pisac i profesor, Filozofski fakultet, Makedonija
Dimitar Mirčev, politolog, profesor, Makedonija
Jasna Kotevska, spisateljica i profesorica, Filozofski fakultet, Makedonija
Gordana Siljanovska-Davkova, profesorica, Pravni fakultet, Makedonija
Ljubomir Cuculovski, filozof, profesor, Filozofski fakultet, Makedonija
Risto Lazarov, pisac, Makedonija
Iso Rusi, novinar, Makedonija
Elizabeta Šeleva, spisateljica i profesorica, Filozofski fakultet, Makedonija
Katerina Kolozova, profesorica filozofije i ženskih studija, Makedonija
Daut Dauti, novinar i publicist, Makedonija
Jovan Donev, profesor, Euro-balkanski institut, Makedonija
Bajruš Mjaku, glumac, Makedonija
Ferid Muhić, pisac i profesor, Makedonija
Vladimir Petruševski, pisac i profesor, Prirodno-matematički fakultet, Makedonija
Robert Alagjozovski, pisac, Makedonija
Irena Stefoska, povijesničarka, Institut za nacionalnu povijest, Makedonija
Visar Vishka, glumac, Makedonija
Maja Bojadžievska, profesorica, Filološki fakultet, Makedonija
Svetlana Antić Jovčevska, novinarka, Makedonija
Slavica Inzdevska, Institut otvoreno društvo, Makedonija
Siniša Stanković, pisac i novinar, Makedonija
Konstantin Testorides, novinar, Makedonija
Slađana Dimiškovska, novinarka, Makedonija
Biljana Tanurovska-Kulavkovski, Lokomotiva: Nove inicijative u umjetnosti i kulturi, Makedonija
Šenka Kolozova, glumica, Makedonija
Halil Zendeli, pisac i publicista, Makedonija
Zoran Arsovski, likovni umjetnik, Makedonija
Ljiljana Dirjan, spisateljica, Makedonija
Dragana Zarevska, umjetnica, Makedonija